

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.924/2018/3.

A tanács tagjai: dr. Szabó Klára a tanács elnöke, dr. Parlagi Máttyás előadó bíró, dr. Magosi Szilvia bíró

Az I. rendű felperes: I.rendű felperes neve

A II. rendű felperes:

A felperesek képviselője: Zékány Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Zékány Balázs ügyvéd)

Az I. rendű alperes:

A II. rendű alperes: II.rendű alperes neve

Az alperesek képviselője: dr. Borbás Gábor ügyvéd (fél címe 1)

Az I. rendű alperes pernyertessége érdekében beavatkozó:

Az I. rendű alperesi beavatkozó képviselője: kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.377/2018/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Ajkai Járásbíróság 2.P.20.226/2015/67/II.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes egyéni vállalkozó volt. Részére az I. rendű alperes megbízási szerződés alapján könyvelési tevékenységet végzett, amelynek körében ténylegesen a II. rendű alperes járt el. Az I. rendű felperes tevékenységéhez gépjárművet használt, de nem vezetett a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő külön útnyilvántartást. A II. rendű alperes az I. rendű felperes által vezetett „útnyilvántartási füzet” alapján állított ki kiadási pénztárbizonylatot az útiköltség elszámolással kapcsolatban. Az I. rendű felperes által vezetett nyilvántartás egyebek mellett nem

tartalmazta az általa felkeresett üzleti partnerek nevét, amit a II. rendű alperes kifogásolt, de az I. rendű felperes a személyiségi jogokra hivatkozva ezt az adatot továbbra sem tüntette fel a nyilvántartásban.

- [2] (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) az I. rendű felperessel kapcsolatban a 2006-2007. évekre minden adónemben a bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le. Határozatában megállapította, hogy az I. rendű felperes nem valós adatokat tartalmazó útnyilvántartás alapján eltúlzott mértékű üzemanyagköltséget számolt el. Útnyilvántartása nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek, az részben hiányos, részben nem valós adatokat tartalmazott. Az I. rendű felperes bevétele jelentős részét útiköltséggel takarta le, így az elért bevétel és az elkönnyvelt költség közel azonos volt a vizsgált időszakban. Az elsőfokú adóhatóság nem fogadta el az elszámolt utazási költséget, annak összegét megbecsülte. Ezt meghaladóan megállapította, hogy az I. rendű felperes nem hiteles számla alapján számolt el költségként anyag- és árubeszerzést, valamint nem vallotta be az értékpapír értékesítésből származó árfolyamnyereségét, és ez után nem tett eleget adó- és járulékfizetési kötelezettségének. Mindezek alapján az elsőfokú adóhatóság az I. rendű felperest személyi jövedelemadónemben 1.130.986 forint, egészségügyi hozzájárulás (csoportos adónem) címén 227.368 forint, egyéb kötelezettségek (külön adó) címén 62.831 forint adókülönbözet, valamint 709.499 forint adóbírság és 643.994 forint késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. Az I. rendű felperes fellebbezése alapján a másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, amellyel szemben az I. rendű felperes keresetet terjesztett elő. A Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.26.877/2013/9. számú ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte az I. rendű felperest, hogy a másodfokú adóhatóság részére fizessen meg 30.000 forint perköltséget, valamint külön felhívásra az államnak 85.100 forint eljárási illetéket. Az ítélet indokolása szerint az I. rendű felperes útnyilvántartása nem felelt meg a jogszabályi követelményeknek, nem tartalmazta az adott év kezdő és záró kilométeróra állását, valamint a felkeresett üzleti partnerek megnevezését, ezek hiánya az útnyilvántartást hiteltelenné teszi. A perben a felperes által hivatkozott kilométeróra cseréje nem nyert bizonyítást.

- [3] A II. rendű felperes jogelődje vállalkozói tevékenységet folytatott. Részére az I. rendű alperes megbízási szerződés alapján könyvelési tevékenységet végzett, amelynek körében ténylegesen a II. rendű alperes járt el. A II. rendű alperes a könyvelési alapbizonylatokkal kapcsolatban nem emelt sem formai, sem tartalmi kifogást, beleértve az útnyilvántartást is. A II. rendű alperes nem tett említést arról, hogy az útnyilvántartás nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. A II. rendű alperes egy alkalommal megjegyezte, hogy túlzott a kilométer elszámolás, de azt kifejezett utasításra lekönnyvelte.

- [4] Az elsőfokú adóhatóság a II. rendű felperes jogelődje vonatkozásában ellenőrzést folytatott le a 2008-2009. évekre vonatkozóan minden adónemben a bevallások utólagos vizsgálatára. Ennek során megállapította, hogy az útnyilvántartás vezetése nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, az hiányos. Az útiköltség elszámolt mértéke 2009. év vonatkozásában eltúlzott, így a könyvelt kiadás módosításra került a könyvelésben elszámolt utak és az útnyilvántartás nélkül elszámolható 500 kilométerre jutó költség különbözeteként. Megállapította azt is, hogy a II. rendű felperes jogelődje cégautó utáni adót sem fizetett. Mindezek alapján az elsőfokú adóhatóság a II. rendű felperes jogelődjét személyi jövedelemadónemben 499.421 forint, egészségügyi hozzájárulás (csoporthoz tartozó adónem) címén 161.369 forint, különadó címén 54.645 forint adókülönbözet, valamint 357.717 forint adóbírság és 95.114 forint késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. A másodfokú adóhatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A másodfokú határozattal szemben a II. rendű felperes jogelődje keresettel élt, de a Törvényszék 6.K.20.654/2012/4. számú ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte a II. rendű felperes jogelődjét, hogy a másodfokú adóhatóság részére fizessen meg 10.000 forint perköltséget, valamint külön felhívásra az államnak 42.900 forint eljárási illetéket. Indokolása szerint a II. rendű felperes jogelődje által vezetett útnyilvántartás nem volt alkalmas költségelszámolásra, mivel nem tartalmazta a gépjármű típusát, a forgalmi rendszámát, a fogyasztási normáját, az év első és utolsó napján a kilométeróra állását, a felkeresett üzleti partnerek megnevezését. Miután az útnyilvántartás nem ad alapot jogszerű költségelszámolásra, ezért nincs annak jelentősége, hogy a II. rendű felperes tevékenységi köre, a vállalkozás szükségletei indokolták-e az útnyilvántartásban szereplő utak megtételét. Az adóhatóság helyesen járt el, amikor csak a havi átalány összegének elszámolását fogadta el.

A kereset és az alperes védekezése

- [5] A felperesek keresetükben kérték a megbízási szerződés megszegése és a II. rendű alperes beltagi mögöttes felelőssége alapján az alperesek kötelezését az I. rendű felperes részére 3.008.573 forint, valamint ezen összeg után 2014 májusától a kifizetés napjáig járó kamat, továbbá a II. rendű felperes részére 1.221.166 forint, valamint ezen összeg után 2012. június 22. napjától a kifizetés napjáig járó kamat megfizetésére. Indokolásuk szerint az I. rendű alperes megszegte a megbízási szerződéseket, ezért került sor a felperesek adóhatósági határozatok szerinti marasztalására, valamint az azokhoz kapcsolódó költségek kifizetésére. Az alperesek tevékenysége és a felperesek oldalán bekövetkezett kár között fennáll az ok-okozati összefüggés.
- [6] Az alperesek elsődlegesen kérték a kereset elutasítását.

Másodlagosan az I. rendű felperes vonatkozásában 454.560 forintot meghaladóan, a II. rendű felperes vonatkozásában 178.858 forintot meghaladóan kérték a kereset elutasítását, az adóbírság felének, valamint az I. rendű felperes vonatkozásában az eljárási illeték fele összegének elismerése mellett.

- [7] Az I. rendű alperesi beavatkozó ellenkérelmében az alperesekkel megegyezően nyilatkozott.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alpereseket - a II. rendű alperest a mögöttes felelősség szabályai szerint -, hogy fizessenek meg az I. rendű felperesnek 1.387.339 forintot és ezen összeg után 2014. május 1. napjától a kifizetés napjáig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 301. § (1) bekezdése szerinti mértékű kamatot, valamint a II. rendű felperesnek 584.133 forintot és ezen összeg után 2012. június 22. napjától a kifizetés napjáig a régi Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.
- [9] Indokolása szerint a II. rendű alperesnek nem volt tudomása arról, hogy a jogszabályok az útnyilvántartás vezetésével kapcsolatban milyen követelményeket írnak elő, ezért elfogadta a felperesek által vezetett nyilvántartást, és azok alapján elszámolta a költségeket. A kirendelt igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye alapján a felperesek költségelszámolásait a revízió nem fogadta el, mert az nem felelt meg a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) rendelkezéseinek. Az adóhatóság által feltárt és kifogásolt tények elsődlegesen nem könyvelési hibák és hiányosságok, a könyvelő azzal követett el hibát, amikor nem oktatta ki ügyfelét az útnyilvántartás-vezetés szabályaira, és nem hívta fel a figyelmet a hiányosságok lehetséges következményeire. Az adóhatósági revízió az eltúlzott útiköltség vélelmezéséből indult ki. A vizsgálat során megállapította a valótlan költségelszámolást és a szankciót erre figyelemmel határozta meg. A revízió észrevételezte az útnyilvántartás vezetés alaki hiányosságait is, de nem erre alapozta a feltárt adóhiány számszerűsített összegét.
- [10] A könyvelő feladata a nyilvántartás alaki felülvizsgálata és ez alapján tudatni kell az észrevételeit a vállalkozóval, valamint ezeket dokumentálnia kell. A II. rendű alperesnek nem volt tudomása arról, hogy milyen részletező nyilvántartást kell vezetni, ezért nem hívta fel a figyelmet az I. rendű felperes által vezetett nyilvántartás szabályszerűtlenségére. Ez a könyvelési tevékenység részben hiányos és szakszerűtlen elvégzése, amellyel okozati összefüggésben áll az adóhatóság határozatában megállapított összeg. A hatóság azonban nem a bizonylatolási hibákra tekintettel szankcionált, ezért a kirendelt szakértő kármegosztást javasolt.
- [11] Az adóhatóság a II. rendű felperes esetében szintén a túlzott

költségelszámolás gyanújából indult ki, de határozatát elsődlegesen az útnyilvántartás alaki igazolatlanságára alapozta. A II. rendű alperes mulasztást követett el, amikor nem hívta fel a II. rendű felperes jogelődjének figyelmét a jogszabályi követelményekre, és ennek egyenes következménye volt a költségelszámolás hatóság általi elutasítása. A II. rendű felperes vonatkozásában ezért az adóhatósági megállapítások és azok jogkövetkezményei túlnyomóan a könyvelő terhére róhatóak, ugyanakkor a gyanút a tevékenység jellemzőiből nem következő eltúlzott kilométer felhasználás keltette fel, és erre a II. rendű alperes felhívta a figyelmet.

- [12] A szakvélemény alapján az alperesek megszegték a megbízási szerződésből eredő kötelezettségüket, amikor nem hívták fel a felperesek figyelmét az útnyilvántartás jogszabályi követelményeire. Ugyanakkor mindkét felperes vonatkozásában azért került sor az ellenőrzésre, mert feltűnően magas költségösszeget számoltak el, az alaki kifogásolásra csak ezt követően került sor. A felperesek is közrehatottak így abban, hogy az adóhatóság által észlelt útiköltség összege a bevételhez viszonyítottnan eltúlzott, tartalmilag nem valós volt, amely nem róható az alperesek terhére. Mindezek alapján a bíróság a régi Ptk. 340. § (1) bekezdése alapján kármegosztást alkalmazott, és a régi Ptk. 318. § (1) bekezdése, valamint a 339. § (1) bekezdése alapján a felperesek által ténylegesen kifizetett összeg 50%-a megfizetésére kötelezte az alpereseket.
- [13] A felperesek és az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, a fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és az I. rendű felperesnek fizetendő tőkeösszeget 454.560 forintra, a II. rendű felperesnek fizetendő tőkeösszeget 178.858 forintra leszállította. Ennek megfelelően rendelkezett a perköltségről, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyta.
- [14] Indokolása szerint az alperesek fellebbezése - tartalma szerint - csak a megítélt adókülönbözet és a késedelmi pótlék ellen került előterjesztésre. A II. rendű alperes nem volt tisztában azzal, hogy milyen kötelező tartalommal kellett volna a felpereseknek az útnyilvántartást vezetnie, ezért erről a felpereseket nem is tájékoztatta. A helytelen gyakorlat adójogi következményeire nem figyelmeztette őket, amely felróható szakmai hiányosság volt. A felelősség így fennáll az adóellenőrzés eredményeként bizonyítottan bekövetkezett vagyonszökkenésért mint kárért abban az esetben, illetve annyiban, ha és amennyiben az adóhatósági ellenőrzés eredménye a mulasztásra vezethető vissza.
- [15] Az I. rendű felperessel kapcsolatban az adóhatóság jogerős határozatában megállapította, hogy az útnyilvántartás nem tartalmazta a kötelező adatok egy részét, azok utólag hitelesen nem pótolhatók; a vállalkozás profiljához képest irreális gépjármű költséget kívánt volna elszámolni; életszerűtlen a 0 vállalkozói jövedelem; a befogadott számlák egy része az adózó nevét és címét

nem tartalmazza, emiatt azok nem minősülhetnek szabályszerűen igazolt kiadásnak; az értékpapír értékesítésből származó jövedelmeit nem vallotta be; a vállalkozói osztalékalap és az árfolyam-nyereségből származó jövedelem után a 4%-os egészségügyi hozzájárulást is meg kellett állapítani. Az adókülönbözlet megállapítása eredményezte az adóbírságot és a késedelmi pótlékot. A közigazgatási bíróság ítéletével az I. rendű felperes keresetét elutasította, és nem tett az adóhatóság megállapításaival ellentétes megállapítást.

[16] A II. rendű felperes jogelődje vonatkozásában a jogerős határozat megállapította, hogy az útnyilvántartás vezetése nem felelt meg a jogszabályi rendelkezéseknek, és az útiköltség elszámolt mértéke eltúlzott volt. Az adóhatóság két év távlatából nem fogadta el a II. rendű felperes utólagos pótlását arra figyelemmel sem, hogy az érintett ingatlanok 30 km-en belüliek voltak, a díjak rendszerint átutalással való beszedése az elszámolni kívánt utakat legalább részben nem indokolta. Ezt meghaladóan adókülönbözlet került megállapításra egyéb, nem számszerűsíthető szabálytalanság miatt is. A közigazgatási bíróság ítéletével a II. rendű felperes keresetét elutasította, és nem tett az adóhatóság megállapításaival ellentétes megállapítást.

[17] A felperések az adóhatósági határozatokat kívánták bizonyítékként felhasználni úgy, hogy azok egyes megállapításait mellőznék, amire nincs lehetőség. A jogerős közigazgatási bírósági ítéletekre figyelemmel a polgári bíróság nem vizsgálhatta az adóbevallás jogszerűségét és az adóhatósági határozatok megállapításait, hanem csak azt, hogy a határozatok felperesi teljesítése folytán beállt vagyonsökkenés kárként áthárítható-e az alperesekre. Ha a gazdasági esemény lekönyvelése és az azon nyugvó adóbevallás nem a könyvelés szakmai hibája miatt eredményez kárt a megbízónál, úgy azért a könyvelő nem tartozik kárfelelősséggel. Az adóhatósági határozatok szerint az I. rendű felperessel szemben az adókülönbözlet részben olyan utazások költségként való elszámolása miatt került kiszabásra, amelyek kivitelezhetetlenek, életszerűtlenek voltak, míg a II. rendű felperes tevékenységi köre nem indokolta az útnyilvántartásban szereplő utak megtételét. Mindkét felperes vonatkozásában az ellenőrzést a gyanúsan magas költség adóbevallásban való szerepeltetése indokolta, annak valós voltát pedig a felperések részben nem tudták bizonyítani, részben a bizonyítást hiteltelen útnyilvántartással kísérelték meg. Azzal kapcsolatban az I. rendű alperesnek nem volt tájékoztatási kötelezettsége, hogy csak valós gazdasági eseményt lehet költségként elszámolni, így e körben kárfelelősség sem terheli. Az adóhatóság nem vizsgálta és arra nincs peradat, hogy az elszámolni kért költségből mennyi volt a valós gazdasági eseményen alapuló költség. A felperések így nem bizonyították, hogy az adókülönbözletből mekkora az az összeg, amely az I. rendű alperes szakmai mulasztásával összefüggésben merült fel. Erre vonatkozóan az elsőfokú bíróságtól nem kaptak tájékoztatást, ám bizonyíték

szolgáltatása tájékoztatás után sem várható az írásbeli bizonyítékok hiánya, az időmúlás, valamint a gazdasági események száma és jellege miatt.

- [18] Az I. rendű alperest az adókülönbözet egy részéért (valótlan gazdasági események könyvelésbe való beállítása) jogellenesség és oksági kapcsolat hiányában nem terheli kárfelelősség, míg a felróható szakmai hiányossággal (valós gazdasági eseményen alapuló, ám szabálytalan útnyilvántartás) összefüggésben megállapított és kárként jelentkező adókülönbözet összege nem állapítható meg. Ennek hiányában a késedelmi pótlék alapja és maga a pótlék összege sem határozható meg, és ugyanez vonatkozik az egyéb költségekre is. Az I. rendű alperest nem terheli felelősség a felpereseket az adóellenőrzés eredményeként terhelő vagyoncsökkenésért, az alperesek azonban elismerték a felperesi követelések egy részét, az adóbírság és az illeték felére. Kárfelelősség hiányában nem volt indok az alperesek terhére az elsőfokú bíróság által alkalmazott és az alperesek által nem fellebbezett kármegosztás arányától eltérni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [19] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a felperesek keresetének való helyt adást, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyását, harmadlagosan az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) és (3) bekezdését, a 163. §-át, a régi Ptk. 318. § (1) bekezdését és a 339. § (1) bekezdését, az Szja. tv. 10. § (1) bekezdését, valamint az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 26. §-át és a 44. § (1) bekezdését.
- [20] Indokolásuk szerint a jogerős ítélet iratellenesen, a bizonyítékok téves és hiányos értékelésével, a logika szabályaival ellentétesen, tévesen állapította meg, hogy a bekövetkezett károk nem kizárólag az I. rendű alperes mulasztására, hanem az elszámolni kívánt utak eltúlzott voltára, ezáltal valótlan események könyvelésben történő szerepeltetésére vezethetők vissza. A felperesek a kár tényét és összegét nem az adóhatósági határozatokkal, hanem a közigazgatási bírósági ítéletekkel kívánták bizonyítani, ezért csatolták azokat az ügy irataihoz. Az adóhatósági határozatok egyes károk, így az illeték és a perköltség vonatkozásában nem tartalmazzak rendelkezést, így e határozatok alkalmatlanok is lettek volna e költségek igazolására. A jogerős ítélet figyelmen kívül hagyta, nem kellő súllyal értékelte a közigazgatási perekben meghozott ítéletek megállapításait. A hiteltelen útnyilvántartás miatt az adóhatóság nem is vizsgálta, hogy mennyi volt a valós gazdasági eseményen alapuló költségelszámolás, így a túlzott költségelszámolás csak egy feltevés, találgatás, amely nem került bizonyításra. Az I. rendű felperes vonatkozásában a közigazgatási bíróság ítélete rögzítette,

hogy az útnyilvántartás vezetésének hiányossága miatt a bírságolás megalapozott volt, így feleslegessé vált további tények vizsgálata. A II. rendű felperes ügyében meghozott közigazgatási bírósági ítélet szintén azt állapította meg, hogy az útnyilvántartás nem felelt meg a jogszabályoknak. Az ítéletek alapján nem volt jelentősége annak, hogy az útnyilvántartásban szereplő utak megtételét indokolták-e vagy sem, hiszen annak hiányossága egyértelműen megállapítható, így nem adhat alapot jogszerű költségelszámolásra. A hiányos útnyilvántartás alapozta meg a felperesek fizetési kötelezettségét, nem az adóhatóság azon találgatása, hogy az elszámolni szándékozott út eltúlzott lehet. Mindezek alapján téves a jogerős ítélet azon álláspontja, hogy nincs jogellenesség és nincs oksági kapcsolat a bekövetkezett kár és az alperesi felróható magatartás között.

- [21] A jogerős ítélet rögzítette, a felperesek nem kaptak tájékoztatást az elsőfokú bíróságtól arról, hogy még milyen körben kell bizonyítékot szolgáltatniuk, de ezt a másodfokú bíróság szükségtelennek találta. A felperesek így esélyt sem kaptak arra, hogy bizonyítsák az általuk elszámolni kívánt utak valóságát.
- [22] Ha a bíróság a kártérítés összegét nem találta megállapíthatónak, akkor a régi Pp. 206. § (3) bekezdése alapján kellett volna annak összegét meghatározni. Ha az alperesek helyes tájékoztatást adtak volna az útnyilvántartás vezetéséről, úgy az alkalmas lett volna az útiköltség elszámolására, valamint bizonyítékkul szolgálhatott volna a valóban megtett út igazolására. Az útiköltség összegének eltúlzott volta csak feltételezés, az nem került bizonyításra, és az alperesi mulasztás miatt ez már nem is lehetséges. Arra sincs bizonyíték, hogy az adóhatóság kevesebb kilométer elszámolás esetén nem folytatott volna le ellenőrzést. A felperesekkel szemben alkalmazott szankció így kizárólag az alperesek felróható magatartására vezethető vissza, megállapítható az okozati összefüggés az alperesi jogellenes magatartás és a felpereseknél bekövetkezett kár között.
- [23] A jogerős ítélet nem vette figyelembe az Szja. tv. 10. § (1) bekezdését, valamint az Art. 26. §-át és a 44. § (1) bekezdését, amely eljárásjogi jogszabálysértés az ügy érdemére is kihatott.
- [24] Az alperesek és az I. rendű alperesi beavatkozó nem terjesztettek elő felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes

kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény [a továbbiakban: 1/2016. (II. 15.) PK vélemény] 3. pontjához fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit.

- [26] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben megsértett jogszabályhelyként a régi Pp. 206. § (1) bekezdését jelölték meg, amely szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el. E jogszabályhely a tényállás bíróság általi megállapítását, és ennek körében a felek előadásának és a bizonyítékoknak az értékelését szabályozza.
- [27] A felperesek felülvizsgálati kérelme szerint a jogerős ítélet tévesen állapította meg, hogy a károk nem kizárólag az alperesek mulasztására, hanem valótlan események könyvelésben való szerepeltetésére vezethetők vissza. Az okozati összefüggés fennállásának vagy hiányának a megállapítása nem a tényállás része, nem ténykérdés, hanem a tényekből levont jogi következtetés, így anyagi jogi jogkérdés. A felperesek felülvizsgálati kérelme - tartalma szerint - nem a tényállás megállapítását támadja, hanem a tényekből levont anyagi jogi következtetést, amely a régi Ptk. 318. § (1) bekezdésének és a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésének megsértése körében vizsgálható. A jogerős ítélet kifejezetten értékelte a közigazgatási bírósági ítéleteket, csak azokból, valamint az adóhatósági határozatokból a felperesektől eltérő anyagi jogi következtetést vont le, ami szintén a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott anyagi jogi jogszabályok megsértése körében vizsgálható.
- [28] A felperesek állították a régi Pp. 163. §-ának a megsértését is, amely jogszabályi rendelkezés a bizonyítás elrendelésére és a bizonyítás nélkül valónak elfogadható tényekre vonatkozik. A felülvizsgálati kérelemben ugyanakkor azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatása hiányában esélyt sem kaptak arra, hogy az általuk elszámolni kívánt utak valóságát bizonyítsák. A felperesek ennek ellenére nem hivatkoztak a régi Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére, így a felülvizsgálati kérelem ebben a körben nem volt érdemben vizsgálható az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény indokolásának 4. pont utolsó mondata alapján. A felperesek tartalmilag sem utaltak a régi Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértésére, mert azt adták elő, hogy az alperesek szakmai hibájából nem is lehetséges az elszámolni kívánt utak valóságának a bizonyítása.
- [29] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben állították az Szja. tv. 10. § (1) bekezdésének, valamint az Art. 26. §-ának és a 44. § (1)

bekezdésének a megsértését is. E hivatkozásukat arra alapították, hogy az adókötelezettség betartásához szükséges adatokat utólagosan is ellenőrizhető módon, a jogszabályokban írtak szerint kellett volna rögzíteni és nyilvántartani, amelyre az alperesi felróható magatartás miatt nem került sor, ezért a felperesek kára az alperesi magatartással összefüggésben merült fel. A felperesek így e jogszabályi rendelkezésekre szintén az okozati összefüggés fennállása körében hivatkoztak, amelyek ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt anyagi jogi jogszabályok megsértése körében vizsgálhatók.

- [30] A fentiekre figyelemmel a Kúriának arról kellett állást foglalnia, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból sérti-e a régi Ptk. 318. § (1) bekezdését, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdését, valamint a régi Pp. 206. § (3) bekezdését.
- [31] A jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott megállapítása szerint a II. rendű alperes nem volt tisztában az útnyilvántartással szemben támasztott jogszabályi követelményekkel, ezért erről nem tájékoztatta a felpereseket, nem hívta fel a figyelmüket a helyes gyakorlatra és a helytelen gyakorlat következményeire, amely felróható szakmai hiányosság volt. Az I. rendű alperes így megszegte a megbízási szerződésből eredő gondossági kötelmet, ezért felel az ezzel okozati összefüggésben bekövetkezett károkért.
- [32] Az I. rendű felperes terhére megállapított adókülönbözetet, valamint az abból következő adóbírságot és késedelmi pótlékot eredményező adóhatósági ellenőrzés rögzítette az eltúlzott mértékű üzemanyag költséget, az útnyilvántartás részben nem valós adatait. Az I. rendű felperes által hivatkozott közigazgatási bírósági ítélet, valamint a jelen perben kirendelt szakértő szakvéleménye szerint az adóhatóság a tényállást tisztázta, több alkalommal is lehetőséget biztosított az I. rendű felperes számára a nyilatkozattételre, az eset körülményeit szerteágazóan vizsgálta. Mindezek alapján állapította meg az adóhatóság, hogy a gépjármű költségek túlzóak, az útnyilvántartás adatai megkérdőjelezhetőek, a valóságban nem megtörtént adatokat is tartalmaznak. A közigazgatási bíróság ítélete a felperes keresetét elbírálva csak abban a kérdésben foglalt állást, hogy a felperesi útnyilvántartás szabályosnak minősül-e, és így a költségelszámolás alapjául szolgálhat-e, de ez nem érintette az adóhatóság által tett korábbi megállapításokat, amelyek ellenkezőjét az I. rendű felperes nem bizonyította.
- [33] A II. rendű felperes jogelődjével kapcsolatos adóhatósági ellenőrzés a vállalkozási tevékenység jellemzői alapján indokolatlannak tartotta a nagymértékű gépjárműhasználatot. A közigazgatási bírósági ítélet szerint az adóhatóság nem sértette meg a tényállás tisztázási kötelezettségét, az adóhatósági határozat szerint a II. rendű felperes az eljárás során több alkalommal nyilatkozatot tett. A közigazgatási bíróság ítélete a

felperes keresetét elbírálva csak abban a kérdésben foglalt állást, hogy az útnyilvántartás szabályosnak minősül-e, de ez nem érintette az adóhatóság korábbi megállapításait, amelyek ellenkezőjét a II. rendű felperes nem bizonyította.

- [34] A Kúria egyetért a jogerős ítélettel, miszerint a II. rendű alperesi tájékoztatás hiányában a felperesek az útnyilvántartást nem a jogszabályi követelményeknek megfelelően vezették, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint azokban indokolatlan, eltúlzott gépjárműhasználatot is feltűntettek. A felpereseknek az alperesi magatartással okozati összefüggésben bekövetkezett kára azokból a gépjárműhasználatból eredő költségekből származik, amelyek a vállalkozói tevékenység érdekében valóban felmerültek, de azok szabályszerű nyilvántartására nem került sor az alperesi tájékoztatás hiányában. Ezeket a felperesek nem bizonyították, így az alperesi magatartással okozati összefüggésben bekövetkezett kár összege bizonyítatlan maradt, amelynek terhét a felperesek viselik a régi Pp. 3. § (3) bekezdése alapján. Ha a kártérítési felelősség konjunktív feltételeinek bármelyike nem áll fenn, úgy a károsult kártérítési igénye alaptalan.
- [35] A régi Pp. 206. § (1) bekezdése a bíróságnak a bizonyítékokkal kapcsolatos szabad mérlegelési tevékenységét szabályozza, amelynek a célja a tényállás megállapítása. Ezzel szemben a régi Pp. 206. § (3) bekezdése a bíróságnak a szabad belátás szerinti döntés jogát biztosítja, amely az érdemi döntés tartalmára vonatkozik, de csak a tények megállapítását követően. A régi Pp. 206. § (3) bekezdése csak akkor ad lehetőséget a szabad belátás szerinti döntésre, ha a kereset jogalapja fennáll, de az összegszerűség nem állapítható meg bizonyítás útján. E jogszabályi rendelkezésnek nem az a célja, hogy az igény érvényesítőjét felmentse a bizonyítási teher alól. A perben a felperesek meg sem kísérelték bizonyítani a vállalkozói tevékenységük érdekében valóban felmerült költségeket, így nem bizonyították az alperesi szerződésszegéssel okozati összefüggésben bekövetkezett káruk összegét, ezért nincs helye a régi Pp. 206. § (3) bekezdés alkalmazásának.
- [36] A Kúria mindezekre figyelemmel azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálattal támadott részében nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] A felperesek felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, az alpereseknek és az I. rendű alperesi beavatkozónak a felülvizsgálati eljárással kapcsolatban nem merült fel költsége, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó régi Pp. 77. §-a alapján nem kellett döntení a felülvizsgálati eljárási költség viseléséről.

- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [39] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. március 2.

. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó
bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró